

อนุสาสนีปาฏิหาริย์แห่งองค์พ่อแม่ครูอาจารย์

หลวงพ่อกัณหา สุขกาโม

วัดป่าทรัพย์ทวีธรรมาราม ตำบลวังหมี่ อำเภอน้ำเขียว จ.นครราชสีมา

วันนี้เป็นวันพุธที่ ๒ เดือนกรกฎาคม พุทธศักราช ๒๕๖๘ ศาสนาพุทธ
คริสต์ศักราช ๒๐๒๕ ศาสนาคริสต์ ฮิจเราะห์ศักราช ๑๔๔๖ ศาสนาอิสลาม

วันนี้จะบรรยายพระธรรมพระวินัยกัจจัตถ์ข้อวัตรปฏิบัติในการประพฤติ
การปฏิบัติให้เข้าใจยิ่ง ๆ ขึ้นไป เพื่อความรู้ความเข้าใจในการประพฤติในการปฏิบัติ
เพื่อเข้าสู่หลักการอุดมการณ์อุดมธรรม เพราะการประพฤติการปฏิบัติ ต้องดำเนินไป
ด้วยความถูกต้องเพื่อเป็นมรรคเป็นอริยมรรค ความถูกต้องนี้จะได้เป็นมรรค
เป็นอริยมรรค จะได้เป็นธรรมเป็นปัจจุบันธรรม

ความเข้าใจเป็นสิ่งที่สำคัญกว่าสิ่งอื่นใด เราจะได้เอาไปใช้ จะได้เอาไปประพฤติ
ปฏิบัติ ความรู้ความเข้าใจนี้เป็นสิ่งที่สำคัญมาก ๆ เรื่องปัญญาสัมมาทิฐิ
เป็นสิ่งที่สำคัญมาก ความเห็นต้องถูกต้อง เข้าใจถูกต้อง จะได้นำเอาไปใช้ให้ถูกต้อง
เราจะได้เอาไปประพฤติเอาไปปฏิบัติ

ความรู้ที่เป็นสัมมาทิฐิ ต้องเป็นคู่กับการประพฤติการปฏิบัติ

เมื่อรู้แล้วเมื่อเข้าใจแล้วก็เข้าสู่ภาคประพฤติภาคปฏิบัติ มีปิติมีความสุข
มีเอกัคคตาในการประพฤติการปฏิบัติ

เราทุกคนต้องมีปิติมีความสุขมีเอกัคคตาในการประพฤติการปฏิบัติ ให้เข้าใจนะ

ถ้าเราไม่มีปิตีสุขเอกัคคตาในการประพฤติการปฏิบัตินั้นไม่ได้ เราต้องมีปิตีมีความสุขมีเอกัคคตาในการประพฤติการปฏิบัติเป็นสิ่งที่หล่อเลี้ยง

การประพฤติการปฏิบัติ ถ้าเป็นความรู้ความเข้าใจที่แท้จริงแล้ว เราก็จะมีปิตีมีความสุขมีเอกัคคตา เพราะอันนี้มันเป็นความถูกต้อง มันเป็นการเอาตัวรอดในทางที่รอด เอาตัวรอดในทางที่รอดหมายถึง รอดจากกรรม จากเวร จากภัย นี่เป็นอาหารของใจอาหารของปัญญา เป็นความรู้ความเข้าใจ เห็นภัยในวิภูฏสงสาร เป็นการเอาตัวรอดในทางที่รอด

เอาตัวรอดในทางที่ไม่รอดเป็นอย่างไร...

เอาตัวรอดในทางที่ไม่รอด องค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าท่านก็เปรียบอุปมาอุปไมยให้ฟังว่า เหมือนบุรุษผู้หนึ่งเดินข้ามทะเลทราย แบกไหน้ำผึ่งเดินข้ามทะเลทราย แต่ไหน้ำผิვნั้นมียาพิษ ถ้าบริโภคน้ำเข้าไปแล้วดื่มเข้าไปแล้วย่อมถึงแก่ชีวิต คือความตาย บุรุษผู้ไม่มีปัญญา ก็เอาตัวไม่รอดด้วยการไปดื่มน้ำผิ้วที่เจือปนด้วยยาพิษ

เราต้องรู้เข้าใจ เราทุกคนมีธาตุทั้ง ๔ มีขันธทั้ง ๕ มีอายตนะ ๑๒ สิ่งเหล่านี้แหละ เราต้องรู้ต้องเข้าใจ สิ่งเหล่านี้แหละมันมีแต่ทุกข์เกิดขึ้น ทุกข์ตั้งอยู่ ทุกข์ดับไป นอกจากทุกข์ไม่มี

เราต้องพากันมีสติมีปัญญาเพื่อรู้เพื่อเข้าใจ เพื่อจะเอาตัวรอดในทางที่รอด ด้วยความรู้ความเข้าใจ เพื่อที่จะผ่านไปด้วยความรู้ความเข้าใจ เราก็อาศัยความสงบ อาศัยปัญญาควบคู่กันไป เพื่อจะได้เดินผ่านธาตุทั้ง ๔ ขันธทั้ง ๕ อายตนะ ๑๒

ให้เราเข้าใจเรื่องพระธรรมเรื่องพระวินัย ขั้ววัตรกิจวัตรต่าง ๆ เพื่อเราทั้งหลายจะได้เข้าสู่หลักการ อุดมการณ์อุดมธรรม มีปิติมีความสุขมีเอกัคคตาในการประพฤติปฏิบัติ เราทั้งหลายพากันมาเจริญสติสัมปชัญญะ สติก็คือความสงบ สัมปชัญญะคือปัญญา

ให้พากันเข้าใจว่ารู้ว่า ธาตุทั้ง ๔ ชั้นทั้ง ๕ आयตนะ ๑๒ นะ เค้ากตตันเรากรรมเก่าของเราทุกคนที่มันเป็นธาตุทั้ง ๔ ชั้นทั้ง ๕ आयตนะ ๑๒ มันเป็นกรรมเก่าของเรา เป็นหนี้เป็นสินของเรา เป็นทรัพย์สินของเรา

เราทั้งหลายต้องมารู้กรรมเก่า กรรมเก่าก็ได้แก่ธาตุทั้ง ๔ ชั้นทั้ง ๕ आयตนะ ๑๒ นั้นแหละคือกรรมเก่าของเรา เราจะได้เอาตัวรอดในทางที่รอด ด้วยพระธรรมด้วยพระวินัย เรื่องขั้ววัตรกิจวัตรเรื่องขั้ววัตรปฏิบัติ ความรู้ความเข้าใจ เราทั้งหลายจะได้เข้าสู่หลักการอุดมการณ์อุดมธรรม

เราทุกคนก็ทำหน้าที่ของตัวเองให้สมบูรณ์ เพราะการประพฤติการปฏิบัติมันเป็นเรื่องส่วนตัวเป็นเรื่องของเรา มันไม่มีใครปฏิบัติให้ใครแทนใครได้ ถึงเราจะอยู่รวมรวมกันเป็นหมู่เป็นคณะเป็นทีมเวิร์ค ก็ไม่มีใครประพฤติปฏิบัติให้กันได้ แทนกันได้

เราทั้งหลายพากันเข้าสู่ภาคประพัตติภาคปฏิบัติ ทำหน้าที่ของตัวเองให้สมบูรณ์ ทั้งอย่างต้นอย่างกลางอย่างละเอียดให้สมบูรณ์ สมบูรณ์ทั้งอรรถทั้งพยัญชนะเป็นอริยมรรค ก้าวไปด้วยศีลด้วยสมาธิด้วยปัญญาด้วยปฏิบัติ ที่ตั้งใจตั้งเจตนา ในความรู้ความเข้าใจ ในการเห็นภัยในวัฏฏสงสาร เพราะอันนี้มันเป็นกระบวนการ

เป็นหลักการ เพราะเราทุกคนต้องรู้เข้าใจ ไม่มีใครเหนือกรรม อยู่เหนือกฎแห่งกรรม อยู่เหนือผลของกรรม

วัดคือข้อวัตรกิจวัตรข้อวัตรปฏิบัติ ทุกคนต้องรู้ว่าสิ่งนี้คือคุณ สิ่งนี้คือประโยชน์ พระธรรมพระวินัย ข้อวัตรกิจวัตรต่าง ๆ นี่ก็คุณคือไม่มีโทษ มันเป็นความสงบ และเป็นปัญญา เป็นปัญญาความสงบ มีแต่คุณไม่มีโทษ เราทั้งหลายถึงต้องมีปิติ มีความสุขมีเอกัคคตาในการประพฤติการปฏิบัติ

เราทั้งหลายไม่ต้องลึงเลสงสัยในพระรัตนตรัย ในพระพุทธเจ้า ในพระธรรม ในพระอริยสงฆ์ พระพุทธเจ้านะคือปัญญาบริสุทธิ์คุณ เป็นสัมมาสมาธิ เป็นสัมมาศีล เป็นสัมมาข้อวัตรกิจวัตร เป็นข้อวัตรข้อปฏิบัติ ทุกคนต้องรู้เข้าใจว่าสิ่งเหล่านี้คือคุณ คือประโยชน์

เราปฏิบัติธรรมเพื่อธรรม ให้รู้ให้เข้าใจ เพื่อบริสุทธิ์คุณ ปฏิบัติธรรมเพื่อธรรม เพื่อความสงบและบริสุทธิ์คุณ สิ่งที่เป็นบริสุทธิ์คุณหมายถึงยกเลิกเรา ยกเลิกเขา ยกเลิกได้ ยกเลิกเสีย ยกเลิกมี ยกเลิกเป็น ความยกเลิกให้เข้าใจนะ

ศีลนั้นแหละจะยกเลิกข้อวัตรกิจวัตร มันเป็นความสงบมันเป็นความยกเลิก มันเป็นความหยุด หยุดด้วยพระธรรมพระวินัยข้อวัตรกิจวัตร

เราทั้งหลายพากันตั้งอกตั้งใจ เราทั้งหลายต้องเอาพระธรรมพระวินัย ข้อวัตรกิจวัตร เพื่อเข้าสู่หลักการอุดมการณ์อุดมธรรม ไม่ตั้งอยู่ในความประมาท ไม่ตั้งอยู่ในความเพลิดเพลิน มีธรรมเป็นเครื่องอยู่ มีธรรมเป็นเครื่องพาไปด้วยพระธรรมด้วยพระวินัยด้วยข้อวัตรกิจวัตร ผ่านไปทางธาตุทั้ง ๔ ชั้นทั้ง ๕ आयตนะ ๑๒ ด้วยความรู้ความเข้าใจ

รู้จักข้อสอบและตอบด้วยการทวนกระแส ทวนกระแสด้วยความสงบ ทวนกระแสด้วยปัญญา เราจะได้เข้าถึงความสงบเข้าถึงปัญญา เข้าถึงความพอเพียงเพียงพอ เพราะธรรมะนั้นคือความสงบ ธรรมะนั้นคือปัญญา เราจะก้าวไปได้ก็ต้องก้าวไปด้วยศีลด้วยสมาธิด้วยปัญญา ข้อวัตรกิจวัตร

ให้เรารู้เข้าใจ ที่องค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าท่านตรัสกับพวกเราทั้งหลายว่า เธอทั้งหลายอย่าพากันไปประมาทนะ เพราะความประมาทนั้นมันคือตัวตบตะเพิล ถ้ามีความประมาทเมื่อไหร่ นั่นแหละคือตัวตบ เพราะเราทุกคนจะหนีกรรมหนีอกุศลแห่งกรรมหนีผลของกรรมไปไม่ได้

เราปฏิบัติธรรมอย่าไปตามใจตัวเอง แล้วก็อย่าไปตามคนอื่น คนอื่นก็อย่าไปตามเราก็ออย่าไปตาม เราถึงจะมีความสงบมีปัญญา

คำว่าตามก็คือยังเดินไป คำว่าหยุดก็คือยังมีความปรุ้งแตงอยู่ หยุดก็ไม่หยุดตามก็ไม่ตาม ต้องรู้เข้าใจ ถ้าเราหยุดแล้วไปก็ไม่ใช่วิสุทธิคุณ มันคือความปรุ้งแตง มันก็ยังเป็นตัวเป็นตน

นักวิทยาศาสตร์ทั้งหลายผู้มีปัญญาทั้งหลายต้องรู้เข้าใจ ความสงบกับปัญญา วิสุทธิคุณมันถึงจะหยุดวิภูฏสงสารได้ หยุดความปรุ้งแตงได้ด้วยความรู้ความเข้าใจ

เราอาศัยความสงบอาศัยความวิเวก อาศัยการเจริญสติสัมปชัญญะในอิริยาบถทั้ง ๔ การยืนเดินนั่งนอนต้องมีสติรู้ตัวทั่วพร้อมอยู่ในอิริยาบถทั้ง ๔ ยืนเดินนั่งนอน เพื่อเราจะได้แน่วมาที่ตัวเรา ความเคยชินของเราอยู่กับความฟุ้งซ่าน อยู่กับความวุ่นวาย

เรามาบวชมาปฏิบัติ เราต้องมาเจริญสติเจริญสัมปชัญญะมีสติรู้ตัวทั่วพร้อม ในการยืนเดินนั่งนอน ในการบริโภคสิ่งต่าง ๆ นะ เราต้องมีสติอยู่กับเนื้อกับตัว เพื่อให้ใจของเรามีความสงบมีปัญญา เพื่อบรรบ่มอินทรีย์ติดต่อกันเอง เราทั้งหลายนะถึงมีธรรมที่เป็นทั้งความสงบเป็นเครื่องอยู่มีปัญญาเป็นเครื่องก้าวไป

การประพฤติการปฏิบัติของเรา ถึงจะอยู่กับใครทั้งหลายก็ให้อยู่เหมือนกับ อยู่คนเดียว เพื่อเจริญสติสัมปชัญญะ ถึงจะมีเพื่อนมีหมู่มีคณะ ก็ให้อยู่กับความสงบ อยู่กับปัญญา อย่าให้หมู่อย่าให้คณะมีอิทธิพลอยู่เหนือความสงบอยู่เหนือปัญญา เดินไปมา ยืนนั่งนอน ต้องมีความสงบมีปัญญา มีปิติมีความสุขมีเอกัคคตา ในการประพฤติการปฏิบัติอย่างนี้ เราไม่ต้องไปพูดกับใคร เราไม่รู้เข้าใจ ในการประพฤติการปฏิบัติไม่ได้

ถ้าเราเจริญสติสัมปชัญญะมาก ๆ มีปิติมีความสุขในปัจจุบันมาก ๆ มันก็เหมือน เครื่องบินที่มันอยู่บนฟ้า จะเข้าสู่รันเวย์ของเครื่องบิน ให้รู้เข้าใจอย่างนั้น เครื่องบินนี้ดี ข้ามน้ำข้ามทะเลข้ามภูเขา แต่เครื่องบินก็ต้องมีรันเวย์จอด มีสนามจอด ความสงบกับ ปัญหานี้เปรียบเสมือนเครื่องบินและรันเวย์นะ เรารู้เข้าใจ เราจะไม่ตามสิ่งภายนอก จะไม่ได้ตามผัสสะ จะไม่ได้ตามรูปเสียงกลิ่นรสโผฏฐัพพะธรรมารมณ์

เราทั้งหลายต้องรู้หลักการณ์อุดมการณ์อุดมธรรม เมื่อเรามีตามันถึงมีรูป เรามีหูถึงมีเสียง มีจมูกถึงมีกลิ่นมีลิ้นถึงมีรส มีกายถึงมีสัมผัสมีใจถึงความรู้สึกนึกคิด

ให้รู้เข้าใจเราทั้งหลายจะได้ว่างจากสิ่งที่มีอยู่ด้วยความรู้ความเข้าใจ เราจะสงบได้ ด้วยความรู้ความเข้าใจด้วยการประพฤติการปฏิบัติที่ติดต่อกันเอง

เราทั้งหลายจะได้มีศิลปะในชีวิตเรียกว่ามีศีลสมาธิปัญญา วางจากสิ่งที่มีอยู่ เรียกว่าสัมมาสมาธิด้วยปัญญาบริสุทธิ์คุณด้วยการประพฤติการปฏิบัติที่ติดต่อกันต่อเนื่อง เหมือนทำเชือกทำฝายนี้แหละ เชือกฝายนี้มาจากฝู่น มารวมกันเป็นเม็ดดินเป็นดิน รวมกันใหญ่เป็นทด ทำให้ใหญ่ทำมากติดต่อกันต่อเนื่องมันก็เป็นเชือก ให้รู้เข้าใจ ในการประพฤติการปฏิบัติ เราต้องทำที่สุดแห่งความดับทุกข์ที่มันเป็นบารมีเบื้องต้น ท่ามกลางที่สุด เราต้องรู้เข้าใจในการประพฤติการปฏิบัติ

พระธรรมพระวินัยสิกขาบทน้อยใหญ่ เป็นสิ่งที่เซฟชีวิตเซฟความปลอดภัย ผู้ที่มีปัญญามีความเจริญเค้าต้องมีเซฟตี้ (safety) เซฟความปลอดภัย พระธรรมพระวินัยเป็นเซฟตี้เรื่องความปลอดภัย

เราจะเดินทางไกลเราก็ต้องมีเรื่องเซฟตี้ความปลอดภัย ผู้มีปัญญาสัมมาทิฐิ เค้าต้องมีเรื่องเซฟตี้เรื่องความปลอดภัย ผู้ที่ยังไม่ได้พัฒนาไม่รู้จักเรื่องเซฟตี้ ไม่รู้จักเรื่องความปลอดภัยนะ

ความประมาทนี่เค้าเรียกว่าเป็นสิ่งที่แย่มาก ประมาทเยอะเกินไม่มีเซฟตี้เลย ไม่มีความปลอดภัยเลย

รู้มัยว่าห้องผ่าตัดเค้าต้องมีเซฟตี้ เรื่องความปลอดภัยของห้องปลอดเชื้อโรคนะ เค้าถึงผ่าตัดได้ แพทย์ที่ไปผ่าตัด พยาบาลไปช่วยเค้าต้องใส่ชุดใส่สูทปิดหน้าปิดตา ปิดปากเพื่อเซฟตี้ เพื่อความปลอดภัย

อย่างประเทศที่เค้าเจริญแล้ว ใครเค้าจะไปนั่งรถเค้าให้ใส่เบลล์ ใส่เข็มขัดนิรภัย เพื่อเซฟตี้ นี่คือนั่งไม่ประมาท ถึงแม้เราจะขับรถดีขับรถเก่งก็ต้องใช้เซฟตี้ใช้เบลล์ ใช้เข็มขัดนิรภัย

เราจะออกจากบ้านเราก็ต้องมีเซฟตี้ มีรองเท้าแตะหรือรองเท้าหรือรองเท้าหุ้มส้น เราจะออกสู่ที่แจ้งที่ไม่แจ้ง มีหมวกทำไมมีร่มทำไม ก็เพื่อเซฟตี้

ให้รู้เข้าใจ ว่าเซฟตี้คือพระธรรมคือพระวินัยข้อวัตรกิจวัตร มันเป็นเรื่องที่รักษา รักษาความปลอดภัยของเรา ให้เรารู้เข้าใจ

องค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าถึงให้เราทั้งไม่ประมาท เพราะความประมาทคือ ความพลาดแล้ว ความประมาทคือความต่าง ความพรัยคือความไม่สงบที่เป็นตัว เป็นตน ให้รู้เข้าใจ

พระอรหันต์ทั้งหลายพระอริยเจ้าทั้งหลายท่านถึงไม่ประมาท ท่านถึงมีความสงบ ในธรรมในการวัตร ความสงบความเคารพความซื่อสัตย์ไม่มีต่อหน้าและลับหลัง ความละอายต่อบาปเกรงกลัวต่อบาปเป็นเซฟตี้แห่งชีวิต

ทำไมนักบวชเค้าถึงออกมาอยู่ป่า อยู่เขา อยู่ในสถานที่ของนักบวช ก็เพื่อที่จะ เซฟตัวเองด้วยพระธรรมด้วยพระวินัยข้อวัตรกิจวัตร เพื่อมาประพฤติมาปฏิบัติ บริสุทธิคุณ ด้วยสติสัมปชัญญะ

ทำไมกุลบุตรลูกหลานสมัยพุทธกาล ทำไมเค้าถึงไม่อยู่ที่บ้าน ทำไมเค้าถึงพากัน ไปอยู่กับพระพุทธเจ้า ไปอยู่กับพระอรหันต์ ก็เพื่อที่จะเข้าสู่หลักการกระบวนการ เป็นอุดมการณ์อุดมธรรม ให้รู้เข้าใจ นี่เป็นเรื่องความสงบเป็นเรื่องปัญญา เป็นปัญญา เป็นความสงบ

พระธรรมพระวินัยสิกขาบทน้อยใหญ่ถึงเป็นคุณเป็นอุปการคุณ ข้อวัตรกิจวัตร ต่าง ๆ ถึงเป็นคุณเป็นอุปการคุณ

การมาบวชของเราหรือการไปบวชของเรา ให้เรารู้เข้าใจ เราทั้งหลายจะได้ทำเป็นหมวดหมู่ ทำกันเป็นทีมเวิร์ค

เรามาบวชมาปฏิบัติมาอยู่ที่วัด เรามาเจริญสติสัมปชัญญะ มีสติรู้ตัวทั่วพร้อม ด้วยความรู้ความเข้าใจ เราอยู่อย่างนักบวชอยู่ที่บ้านอยู่กับการทำงาน เรามาอยู่ที่วัด เราก็อยู่กับความสงบอยู่กับปัญญา อยู่กับข้อวัตรกิจวัตร

เราทั้งหลายต้องมีเครื่องอยู่... เครื่องอยู่ของนักบวชนั้นย่อมไม่ใช่กายม ย่อมไม่ใช่พยาบาท ให้รู้ให้เข้าใจ

การที่นักบวชนั้นจะไปตรึกในกามจะไปตรึกในพยาบาทนั้นไม่ได้ เพราะการมาบวช เราต้องบวชทั้งกายทั้งใจทั้งกิริยามารยาท การมาบวชมาปฏิบัติ เป็นการมายกเลิก เพื่อปฏิบัติติดต่อกันเนื่อง เรืองกายอย่างนี้เราก็บวชแล้ว ปลงผมอย่างนี้เป็นต้น บวชแล้วนุ่งผ้าจีวรอย่างนี้เป็นต้น ต้องรู้เข้าใจ ลงเรื่องละเอียด เรืองกายวากิจริยามารยาทอาชีวะ อาชีวะที่เป็นพระธรรมพระวินัย พระธรรมพระวินัย คือความสงบคือปัญญา ความไม่ประมาทคืออาชีวะของเราะ ไม่ประมาทในความคิด การกระทำกิริยามารยาทเพื่อเอาธรรมนำชีวิตเอาธรรมนำชีวิตนี้คืออาชีวะของเรา

เรายกเลิกสิ่งภายนอกแล้ว มามีความสงบมีปัญญามีเอกัคคตามีความสุข ที่สุดในโลก มีชีวิตอยู่อย่างว้าว ว้าว ว้าว คำเรียกมีทั้งความสงบมีทั้งปัญญาอย่างนี้ ให้รู้ให้เข้าใจ เรามีหลักการมีอุดมการณ์อุดมธรรม ทำพร้อมกันเลิกพร้อมกัน เพื่อเป็นทีมเวิร์ค ล้างห้องน้ำพร้อมกัน ปิดกวาดศาลาพร้อมกัน ไปบิณฑบาต ทำอะไรพร้อมกัน เพื่อเราจะไม่ได้เป็นนิติบุคคลตัวตน เป็นแต่ความสงบเป็นแต่ปัญญา มีปิตุสขเอกัคคตา ให้รู้เข้าใจ

พระธรรมพระวินัยมีปิติมีความสุขมีเอกัคคตาถึงป็นเรื่องความสุขเป็นเรื่อง
ว้าว ว้าว ว้าว อย่างนี้แหละ มีแต่ความสงบมีปัญญา มีปัญญามีความสงบ
เป็นความสะอาดทั้งกายวาจาภิรียมารยาทและใจ เราต้องรู้เข้าใจ

เราทั้งหลายอยู่ระดับตัวตนไม่ได้ มันต้องอยู่ด้วยศีลด้วยสมาธิด้วยปัญญา
ไม่ตามใจตามอัธยาศัย เราไม่ต้องไปมองคนอื่นไปจับผิดคนอื่น

เอาเหมือนท่านพระอาจารย์ชา แห่งวัดหนองป่าพง ท่านบอกลูกศิษย์ลูกหา
บอกประชาชนว่า ท่านรู้เข้าใจในเรื่องพระธรรมพระวินัยท่านบอกสอนตนเอง
ร้อยเปอร์เซ็นต์ บอกสอนลูกศิษย์ลูกหา บอกสอนคนอื่นห้าเปอร์เซ็นต์อย่างนี้
ถึงจะพอไปได้

เราทั้งหลายอย่างไปจับผิดคนอื่น เราต้องมีความสงบมีปัญญา ใครเค้าจะดีจะชั่ว
ก็ช่างเค้า เราไม่ได้เอาดีเอาชั่วกับคนอื่น

การไปจับผิดคนอื่นที่มองเห็นว่าเค้ามีกิเลสมาก มีกิเลสน้อยเห็นแก่ตัวอย่างนี้
เราจะไปจับผิดเค้า เรารู้เข้าใจ จะไปจับผิดเค้าทำไม ให้รู้เข้าใจ เราจะไปแบกอวิชา
แบกความหลง ใครเค้าจะทำอะไรก็ช่างเค้า เอาเหมือนพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว
มหาภูมิพลอดุลยเดช รัชกาลที่๙ อะไรก็ช่างหัวเผือกช่างหัวมัน

เราต้องรู้เข้าใจ ถ้าเราไม่รู้ไม่เข้าใจก็เหมือนพระธรรมกถึกพระวินัยธรไปจับผิดกัน

เราพยายามทำหน้าที่ของตัวเองด้วยความสงบด้วยปัญญา ด้วยการไม่ทำบาป
ทั้งกายวาจาภิรียมารยาททั้งใจ อย่าไปจับผิดคนอื่น

เรารู้เข้าใจว่าการประพฤติกการปฏิบัติธรรมคือความสงบคือปัญญา มันเป็น
เรื่องหยุดความวุ่นวายหยุดความปรุงแต่ง มันเป็นความสงบเป็นปัญญา ให้รู้ให้เข้าใจ

เราอย่าไปเอาความสุขจากความหลงนะ อย่าความสุขกับการเป็นตัวเป็นตน มีความสำคัญมันหมายความว่าเราเป็นตัวเป็นตน ความสำคัญมันหมายความว่าเราเป็นผู้หญิง ผู้ชาย เป็นคนหนุ่มคนสาวคนแก่คนเฒ่าคนชรา มีความสำคัญมันหมายความว่า เราดีกว่าเค้า เก่งกว่าเค้า ฉลาดกว่าเค้า หรือพอ ๆ กัน หรือสู้เค้าไม่ได้ ยกเลิกเขายกเลิกเรา เราพยายามมีความสงบมีปัญญา อย่าให้มีเค้ามี่เรา อย่าให้ตีให้ชั้ว อย่าให้สุขทุกข์มันปรุงแต่งเราได้ เราต้องรู้เข้าใจ เพื่อเราทั้งหลายจะได้มีความสงบ มีปัญญา

เพิ่มความละอายต่อบาปเกรงกลัวต่อบาป เพราะชีวิตของเราอยู่กับบาป อยู่กับตัวกับตน อะไรก็มีแต่บาปทั้งนั้น เพราะตัวตนนั้นคือบาป คิดก็บาป พุดก็บาป กายวาจาภิรียมารยาทก็บาป เราต้องรู้ว่าบาปนั้นมันคือตัวคือตน

เราทั้งหลายถึงมาละสลักร่างทิฐิละตัวละตน เราทั้งหลายจะได้เข้าถึงความหยุด ความสงบคือปัญญา เราจะได้เซฟตี้ด้วยความรู้ความเข้าใจ

เราจะให้ความเคยชินสิ่งที่เป็นอดีตที่อยู่กับความคิดบาป ๆ ความตรึกบาป ๆ กิริยามารยาทอาชีพที่บาป ๆ มันปรุงแต่งเราได้ด้วยความรู้ความเข้าใจ

ความรู้ความเข้าใจคือความละอายต่อบาปเกรงกลัวต่อบาปเป็นสิ่งที่เซฟตี้ เป็นเครื่องเซฟตี้ ความรู้ความเข้าใจเป็นสิ่งที่เซฟตี้เนะ ความสงบและปัญญาต้องเข้าสู่ ความละเอียดในปัจจุบัน เพื่อจะได้เซฟตี้ตัวเอง

อย่างเรามาบวชมาปฏิบัติเรื่องโทรศัพท์มือถือนี้ เราจะใช้เฉพาะจำเป็นนะ เวลาจำเป็นเจ็บไข้เนะ

ผู้ที่มาบวช... ทางวัด ทางหลวงพอใหญ่ ถึงไม่ให้ใครมีโทรศัพท์มือถือ เพื่อจะได้เซฟตี้ตัวเองด้วยความไม่ประมาท จะอนุญาตให้ใช้ได้เป็นบางท่านนะ มาอยู่ที่นี่ต้องมีหลักการอุดมการณ์อุดมธรรม ไม่ให้มีมือถือ ไม่ให้ใช้โทรศัพท์มือถือด้วยการไม่ได้รับอนุญาต ทำให้หลายสิบปีไม่มีโทรศัพท์มือถือเกี่ยวกับการส่งหนังสือที่จะส่งหาเพื่อนหาพี่น้องหาใครต่อใคร ต้องได้รับอนุญาต แล้วต้องมาอ่านให้ครูบาอาจารย์ฟังว่าเขียนอะไรหรือว่าจะส่งอะไร เพื่อเซฟตี้ล่ะ

เรื่องโทรศัพท์มือถือนี้ทำให้พระเราต้องอาบัติ ต้องอาบัติต่าง ๆ นะ เพราะความที่ยังไม่เป็นพระ ถ้าเป็นพระแล้วก็ไม่ต้องอาบัติ เพราะพระนั่นคือพระธรรมพระวินัย พระนั่นไม่ต้องอาบัติ ตัวตนมันต้องอาบัติ

เราทั้งหลายไม่มีใครว่าให้พระได้ เพราะว่าให้พระนั่นมันบาป เพราะพระนั่นคือพระธรรมพระวินัยข้อวัตรกิจวัตร จะไปว่าให้พระได้อย่างไร จะไปว่าให้ข้อวัตรกิจวัตรได้อย่างไร เพราะนั่นพระธรรมพระวินัย นั่นคือความสงบคือปัญญา ที่มันมีเรื่องมีราว มีปัญญามันไม่ใช่พระนะ มันเป็นนิติบุคคลตัวตน มันเป็นตัวเป็นตน ที่มีข่าวคราวในหนังสือพิมพ์ ในโทรทัศน์ในยูทูปต่าง ๆ นี่ไม่ใช่พระ นี่ไม่ใช่พระธรรมพระวินัย นี่เป็นนิติบุคคลตัวตน

ให้เข้าใจว่าไม่ได้ว่าให้พระ ใครจะไปมีสิทธิไปว่าให้พระได้ เพราะพระนั่นคือพระธรรมพระวินัย คือบริสุทธิ์คุณ คือธรรมบุญ คือรัฐธรรมบุญนี้เรียกว่าพระ

ในโลกนี้ไม่มีใครว่าให้พระได้ เพราะว่าให้พระนี่มันบาปแน่นอน มันทำลายความมั่นคงของชาติศาสน์กษัตริย์ พวกที่ไปว่าให้พระนะ

ผู้ที่ทำลายความมั่นคง ที่เอาตัวตนนำชีวิต ไม่เอาพระธรรมพระวินัย เรียกว่า
ผู้ที่ทำลายความมั่นคง

สิ่งที่ทำลายความมั่นคงคือความไม่รู้ไม่เข้าใจตั้งอยู่ในความประมาท ไม่เซฟดี
ด้วยพระธรรมพระวินัย ด้วยข้อวัตรกิจวัตร เราอย่าเอาความอยากความหลงนำชีวิต
เอาความไม่รู้ไม่เข้าใจเหมือนบุรุษแบกไหน้ำผึ้งที่มียาพิษข้ามทะเลทราย

ปัญหาของพระนี่มันคือปัญหาเรื่องไม่รู้ไม่เข้าใจ ไม่เห็นภัยในวัฏฏสงสาร
เป็นคนเห็นแก่ปากแก่ท้อง ไม่ยับยั้งชั่งใจด้วยพระธรรมด้วยพระวินัยด้วยความสงบ
ด้วยปัญญา ไม่มีปิติมีเอกัคคตาในการประพฤติกการปฏิบัติ ตั้งอยู่ในความเพลิดเพลน
ตั้งอยู่ในความประมาท ทั้ง ๆ ที่รู้ก็รู้อยู่ก็ยังฝืนทำลงไป

ความละอายต่อบาปเกรงกลัวต่อบาป เราต้องละอายคนละ ความละอาย
เค้าเรียกว่ารับประเคนนะ รับประเคนคือความละอาย รับประเคนก็ต้องได้
องค์ประเคน

กายวาจาภิรียมารยาทอาชีพนี้นี้คือความไม่ประมาท คือเป็นสิ่งที่ จะเข้าถึง
ความพอเพียงเพียงพอ เข้าถึงความพอดี เค้าเรียกว่ากายวาจาภิรียมารยาทอาชีพอใจ
ต้องได้รับประเคนนะ ประเคนด้วยมีความละอายต่อบาปเกรงกลัวต่อบาป
เพื่อเราจะได้บริโภคด้วยความสงบบริโภคด้วยปัญญา

อาหารนี้มันดีอยู่ แต่อาหารนั้นต้องล้างให้สะอาดหรือให้มันสุก สุกแล้วก็ต้องให้
มันเย็นก่อน ให้มันเย็นพอดีก่อน ให้รู้เข้าใจ ความสงบกับปัญญาจะได้ไปพร้อม ๆ กัน
กายวาจาภิรียมารยาทใจถึงต้องได้รับประเคนด้วยสติปัญญานี่ ด้วยความสงบ
ด้วยปัญญาให้เราเข้าใจ

เราทั้งหลายพากันมามีปิติมีความสุขมีเอกัคคตาในการประพฤติการปฏิบัติ

ช่วงนี้กำลังเป็นช่วงเข้าพรรษา เราได้มาร่วมรวมกันมาประพฤติปฏิบัติ
ไปในแนวเดียวกันด้วยความรู้ความเข้าใจเป็นข้อวัตรปฏิบัติ เป็นหลักการ อุดมการณ์
อุดมธรรม ไม่มีใครใหญ่กว่าธรรมชาติ ไม่มีใครใหญ่กว่าความถูกต้อง

เราทั้งหลายต้องมายกเลิก มาหยุดด้วยความรู้ความเข้าใจด้วยพระธรรมพระวินัย
ข้อวัตรกิจวัตร เราจะได้มีความสะอาดทั้งกายวาจาภิรียมารยาทและใจ

ที่วัดของเราที่มันสะอาดอยู่ระดับนี้นะ มันเป็นความสะอาดระดับคนบ้านะ
ระดับคนโรคจิตโรคประสาทนะ

คนบ้าคนโรคจิตโรคประสาทนะ ได้มีหลักการอุดมการณ์อุดมธรรม ให้พวกนี้ดูแล
ห้องน้ำห้องสุขา ดูแลต้นไม้ ดูแลอะไรต่าง ๆ อย่างนี้แหละ เพื่อให้เค้ามีปิติมีความสุขมี
เอกัคคตาเป็นเครื่องอยู่นะ ยังไม่ให้ค่านั่งสมาธิเดินจงกรม วัดเราความสะอาดถึงอยู่
ในระดับคนบ้าหรือคนโรคจิตโรคประสาทนะ ยังไม่ใช่ระดับสุปฏิปันโน ผู้ปฏิบัติ
ปฏิบัติชอบ ไม่ใช่อยู่ในระดับปัญญาที่บริสุทธิ์คุณนะ

ถ้าเราคิดดูดี ๆ แล้ว เราต้องเน้นการเสียสละ เน้นเรื่องความสะอาดบริสุทธิ์นะ

การปฏิบัติมันถึงมีความสะอาด สะอาดทั้งใจทั้งกายทั้งวาจาภิรียมารยาท
กุกุวิหารที่ไหนก็สะอาดหมดนะ

เราต้องรู้เข้าใจเรื่องพระธรรมพระวินัยเป็นเรื่องความสะอาดทั้งกายวาจา
ภิรียมารยาททั้งอาชีพต้องสะอาดต้องสงบต้องมีปัญญา เพราะการกระทำอย่างนี้
ไม่ใช่เพื่ออวดเพื่ออ้างเพื่อโชว์ ทำเพื่อสติสัมปชัญญะ เพื่อการเสียสละ เพื่อความสงบ
เพื่อปัญญา ให้รู้เข้าใจ เราทั้งหลายต้องรู้ข้อวัตรกิจวัตร

เราอย่าไปคิดเหมือนแต่ก่อนนะ ว่ากุฏิของเราเป็นส่วนตัวของเรา เราจะกวาดก็ได้ จะไม่กวาดก็ได้ อย่างนี้ไม่ได้นะ อย่างนี้การประพฤติการปฏิบัติมันมีต่อหน้าลับหลัง ไม่ถูกต้องนะ

องค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าท่านให้ทำข้อวัตรกิจวัตรเพื่อความสะอาด ความสงบ เพื่อปัญญา ให้รู้เข้าใจ อย่าให้มันเป็นตัวเป็นตน อย่าให้มีต่อหน้าและลับหลัง

เราต้องรู้เข้าใจเรื่องพระธรรมพระวินัย อย่างพระของเรานี้แหละ ไม่รู้ไม่เข้าใจ ในพระธรรมพระวินัย ในเรื่องความสงบเรื่องปัญญา ไปเอาแต่ทางวิทยาศาสตร์ เอาแต่ตัวแต่ตน มันไม่ใช่ความสงบ ไม่ใช่ปัญญา มันยังเป็นการปฏิบัติเพื่อหลอกลวง ตัวตนนั้นคือความหลอกลวงนะ ตัวตนนั้นแหละคือ ๑๘ มงกุฏ ให้รู้เข้าใจ

ถ้าเรามีตัวมีตนนะนั่นแหละคือ ๑๘ มงกุฏ ๑๘ มงกุฏไม่ใช่ ๑๘ มงกุฎที่ดีนะ ๑๘ โจร ๑๘ มหาโจร ให้รู้เข้าใจ อย่าไปติดอกติดใจในมงกุฎความหลง นิติบุคคลตัวตน มันเป็นมงกุฎที่หลง ๑๘ มงกุฎนะ

อย่างพระเราทำสาธารณประโยชน์แก่ประชาชนแก่มหาชนให้รู้เข้าใจนะ

องค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าท่านถึงไม่ให้พระนี้ไปรับใช้มหาชนด้วย สาธารณประโยชน์ ท่านให้ทำหน้าที่ของความเป็นพระ พระนี้ต้องให้ความรู้ให้ปัญญา ให้ความสงบให้ปัญญา เพราะความรู้ความเข้าใจความคิดที่เป็นบริสุทธิ์คุณมันเป็นแสงสว่างทางปัญญา การให้ท่านทั้งหลายทั้งปวงถึงสู่ให้ธรรมทานไม่ได้

ที่เราเรียนรู้พระไตรปิฎกอันนั้นถือว่าไม่ใช่ของเรานะ มันเป็นของพระพุทธเจ้า

เราต้องรู้เข้าใจ เราเรียนหนังสือพระไตรปิฎก ตั้งแต่สำนักธรรมตรีไปจนถึง ปธ.๙ นี่มันคือของพระพุทธเจ้าไม่ใช่ของเรานะ ไม่ใช่ความสงบไม่ใช่ปัญญา เราต้องรู้ ต้องเข้าใจ ถ้าไม่รู้ไม่เข้าใจแล้ว เราจะไปขอของจากคนที่ไม่ใช่ญาติไม่ใช่ปวารณา

การเทศน์การสอนเราบอกให้เค้าให้ท่านรักษาศีลเจริณสมาธิเจริณปัญญา มันจะเป็นการเผยแผ่ความหลงนะ เผยแผ่ตัวตนนะ เราต้องรู้เข้าใจ ถ้าไม่รู้เข้าใจ มันจะเอาตัวรอดในทางไม่รอดนะ

เรามีปัญญาเราต้องรอบคอบถ้อยคำอย่างนั้นมันจะเป็นกับดักนะ นั้นยังไม่ใช่ธรรม ไม่ใช่ความสงบ ไม่ใช่ปัญญา มันเป็นโลกที่ทำร้ายธรรมนะ

เราต้องรู้เข้าใจว่าพระพุทธเจ้าไม่ให้พระเป็นแพทย์เป็นหมอ เป็นอะไรต่าง ๆ นะ ท่านให้พระเป็นพระธรรมเป็นพระวินัยเป็นความสงบเป็นปัญญา มีปิติมีความสุข เอกัคคตาให้เป็นพระอย่างนี้ ถ้าเราไม่รู้ไม่เข้าใจวัดไหนก็จะมีแต่ตู้บริจาคนะ

ท่านพระอาจารย์ชาแห่งวัดหนองป่า ท่านบอกลูกศิษย์ลูกหาของท่านว่า เราไม่ต้องไปมีตู้บริจาคนะ เราไม่ต้องไปทำมูลนิธิ เพราะพระธรรมพระวินัยนี้แหละ คือธนาคารแห่งความดีที่ประกอบด้วยปัญญา ศีลสมาธิปัญญาข้อวัตรกิจวัตร จะเป็นธนาคาร ต้องรู้เข้าใจ อย่าไปกลัวอดตาย ใคร ๆ เค้าก็โอเค ใคร ๆ เค้าก็เห็นด้วย ไม่ต้องกลัวอดตาย ไม่ต้องตั้งตู้บริจาคนะ ไม่ต้องไปสร้างมูลนิธิ เดี่ยวจะตั้งอยู่ในความเพลิดเพลิด ตั้งอยู่ในความประมาท จะมีทัญญูมานะ จะมีอิตตาตัวตน

เรื่องปากเรื่องท้อง เรื่องผู้หญิง...

พระรำนะ เรื่องปากเรื่องท้องเรื่องตัวเรื่องตนแล้วก็เรื่องผู้หญิง ผู้หญิงกับผู้ชาย มันมีข้าวบวกข้าวลบ สายไฟที่มันเดินไฟนะมันมีตีคู่ นะ มีข้าวบวกข้าวลบ สายไฟมันมีผู้หญิงผู้ชายนะ ต่อกันเมื่อไหร่ถึงทำงานได้ ผู้หญิงผู้ชายเป็นข้าวบวกข้าวลบ ให้รู้เข้าใจ เรื่องพระธรรมพระวินัย

พระเราจะเป็นพระภิกษุก็ได้ ภิกษุณีก็ดี สามเณร สามเณรีก็ดี เป็นแม่ชีก็ดี เป็นผู้ปฏิบัติที่ดี เรื่องข้าวบวกข้าวลบ

เราต้องรู้เข้าใจ ว่าทำไมพระอานนท์ได้กราบทูลถามองค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าว่า จะให้พระภิกษุสามเณรปฏิบัติกับสตรีอย่างไร พระพุทธเจ้าก็ตรัสว่า อานนท์เอ๋ย อานนท์เอ๋ย อานนท์เอ๋ย เราต้องรู้เข้าใจในการปฏิบัติต่อสตรี

ณ ป่าสาละวัน ใกล้กรุงกุสินารา พระอานนท์ถามพระพุทธเจ้าว่า

พระอานนท์: พวกข้าพระองค์ควรจะปฏิบัติต่อสตรีอย่างไร?

พุทธเจ้า: อย่ามอง อานนท์

พระอานนท์: ถ้ามองไปแล้ว ควรจะทำอย่างไร?

พระพุทธเจ้า : อย่าพูดด้วย อานนท์

พระอานนท์ : ถ้ามีการพูดคุยกันแล้ว ควรจะทำอย่างไร?

พระพุทธเจ้า : ตั้งสติไว้ อานนท์

พระธรรมพระวินัยเรื่องเกี่ยวข้องกับสตรี ท่านพระอาจารย์ชา สุภัทโท แห่งวัดหนองป่าพงปฏิบัติในสิกขาบทนี้ดีมาก ไม่มีใครจะเสมอเหมือนได้ ท่านพระอาจารย์ชา สุภัทโท ท่านเคร่งครัดในเรื่องนี้มากถือว่าเป็นสิกขาต้นของพรหมจรรย์ ท่านให้ความละเอียดต่อบาปเกรงกลัวต่อบาป ไม่อยู่สองต่อสองกับผู้หญิง

วัดของท่านจะมีฝ่ายพระอยู่ส่วนหนึ่ง ฝ่ายผู้หญิงส่วนหนึ่ง ตรงกลางตัดตอนกัน ด้วยป่านะ พระกับแม่ชีนี้ไม่รู้รู้จักกันเลย เห็นหน้ากันห่างกันเป็นร้อย ๆ เมตร หรือสองร้อยเมตร เวลาทำวัตรสวดมนต์ทำกิจกรรมต่าง ๆ จะไม่ให้พวกถือศีล ปฏิบัติธรรมที่เป็นผู้หญิงมา ให้ตัดขาดกันเลย เดือนหนึ่งหรือสัปดาห์วันท่านอาจารย์ชา จะไปแสดงธรรมให้ผู้หญิงฟัง เหมือนครั้งพุทธกาลเลย พาพระรูปหนึ่งไปหรืออย่างมาก ก็สองรูปไปแสดงธรรม เรื่องพระธรรมพระวินัยข้อนี้ดีมาก

เวลารับแขกท่านก็จะมี พระอยู่รูปหนึ่งหรือว่ามีเณรอยู่รูปหนึ่งเป็นอย่างน้อย เพื่อให้นั่งอยู่เพื่อป้องกันไม่ให้อัปมงคล เพราะพระอยู่สองต่อสองนี้กับผู้หญิงนี้คือ ต้องอับติแล้ว เป็นอับติแล้ว เป็นอับติได้ เป็นอับตินิยตนะ ต่างกรรมต่างวาระ

เวลาประชาชนที่เป็นผู้หญิงมา ผู้หญิง ๑๐ คน ๒๐ คนหรือเป็นร้อย ถ้าไม่มีพระ อยู่ด้วย เณรอยู่ด้วยหรือว่ายอมผู้ชายอยู่ด้วยนะ ท่านจะไม่พูดกับผู้หญิง ท่านถือเอาพระธรรมพระวินัยถือเอาพระพุทธเจ้าเป็นสำคัญ

เวลากระโถนมันเต็ม เณรก็มีรูปเดียว เณรเอากระโถนไปเท ที่เทกระโถนก็ห่างกัน ๖๐ เมตรอย่างนี้แหละ ท่านก็จะลุกขึ้นไปทำโน่นทำนี่ ท่านอาจารย์ชานะ

ท่านอาจารย์ชาท่านจะไม่คุยกับผู้หญิงสองต่อสองหรือผู้หญิงหลายคน นี่ถือว่าสุดยอดหรือซูเปอร์เลย

ท่านจะวางตัวพอดี ไม่แสดงรังเกียจหรือว่าไม่รับไม่ปฏิเสธ เป็นความสงบ เป็นปัญญา เป็นความพอเพียงเพียงพอ เป็นความพอดี อย่างนี้ถึงเป็นพระธรรม เป็นพระวินัย เราต้องรู้ต้องเข้าใจ เราต้องระมัดระวัง ต้องมีความละเอียดต่อบาป เกรงกลัวต่อบาป

คำว่าพระคือพระธรรมพระวินัย ไม่ใช่นิติบุคคลตัวตน ถ้าคุยกับผู้หญิงสองต่อสอง นั้นก็ไม่ใช่พระแล้ว เป็นคนห่มผ้าเหลืองเฉย ๆ โกงหัวเฉย ๆ ไม่ใช่พระแล้ว เราต้องรู้ เข้าใจ จะเป็นใครที่ไหนก็ต้องระมัดระวัง ต้องมีความละเอียดต่อบาปเกรงกลัวต่อบาป มันจะทำลายพระศาสนา ทำลายความถูกต้อง ทำลายความมั่นคง เดี่ยวจะพากัน ทำตาม ๆ กันไป เราต้องเซฟดีตัวเองด้วยพระธรรมพระวินัย

อย่างพระในเมืองกรุงเมืองหลวงที่อยู่จำกัดนะ ได้ไปอาศัยที่แคบ ๆ อยู่ มีกุฏิส่วนใหญ่ก็ไม่ใหญ่โตพออยู่ได้ มีห้องใครห้องมัน

เราอยู่ในเมืองหลวงเมืองกรุงเราต้องเซฟดีตัวเองด้วยพระธรรมพระวินัย ด้วยความรู้ความเข้าใจ ด้วยความเกรงอกเกรงใจ เพราะเห็นแก่ปากแก่ท้อง เห็นแก่ลาภยศสรรเสริญพากันมีความประมาทนะ ปล่อยให้ผู้หญิงเข้าไปในห้อง สองต่อสอง ส่วนใหญ่มันก็จะฟังทลายเรื่องผู้หญิงนะ

การที่อยู๋ในเมืองในกรุงมีโทรศัพท์มีคอมพิวเตอร์มีอะไรต่าง ๆ เราต้องรู้เข้าใจ ต้องมีความสงบมีปัญญา มีความละเอียดต่อบาปเกรงกลัวต่อบาป คนเก่งคนมีปัญญามันเสียหายเพราะความเก่งความฉลาดความมีปัญญาเสียหายเพราะความประมาทนะ

สิ่งที่ผ่านไปแล้วก็แล้วไป เอาใหม่ตั้งใจใหม่

เราก็เห็นประวัติศาสตร์ พระนี้พังทลายด้วยปากด้วยท้องด้วยลาภยศสรรเสริญ พังทลายด้วยผู้หญิงนะ พังทลายด้วยมาตุคามนะ มาตุคามก็คือสีดำ มันไม่ใช่ว้าว ว้าว ว้าว นะ ไม่ใช่ขาวสะอาดนะ มันดำ มันสีครามนะ สีดำเค้าเรียกว่าสีคราม ไม่ใช่ขาวนะ ไม่ใช่ความสงบไม่ใช่ปัญญา มันเป็นความสกปรกนะ

เราต้องเซฟตีตัวเองด้วยความรู้ความเข้าใจ เราทั้งหลายถึงจะได้มีความสงบ มีปัญญา ถ้าเราไม่รู้ไม่เข้าใจชีวิตเราจะพังทลายเหมือนตึกสตง.นะ

เรามีปัญญามากมันก็จะพังทลายมากด้วยความประมาทนี้นะ ด้วยเอาความหลง นำชีวิต เรื่องผู้หญิงเรื่องมาตุคามเรื่องลาภยศสรรเสริญเราต้องรู้เข้าใจ เราต้องก้าวผ่าน ธาตุทั้ง ๔ ชั้นทั้ง ๕ आयตนะ ๑๒ ด้วยความรู้ความเข้าใจ ถ้าอย่างนั้นชีวิตของเรามัน ต้องพังทลายแน่นอนนอนอนแน่ ไม่ต้องสงสัย ไม่มีใครใหญ่กว่ากรรม กว่ากฎแห่งกรรม กว่าผลของกรรมนะ เราดูตัวอย่างตึก สตง. นะ

ตึก สตง.อยู่ที่กรุงเทพมหานคร ตึก ๓๐ กว่าชั้น ตึก สตง.ด้วยความไม่รู้ไม่เข้าใจ เอาความหลงนำชีวิตเอาทุจริตนำชีวิต ชีวิตมันเลยพังทลาย ชีวิตมันพังทลายนะ ตึกสตง.มันพังทลายด้วยนิติบุคคลตัวตนพังทลายด้วยทุจริตมันจะไปแก้ไขตั้งแต่ ภายนอกมันจะไปพัฒนาตั้งแต่วิทยาศาสตร์จะไปเอาความสุขบนความหลง ชีวิตเลยพังทลายนะ

เราเอาตัวตนเป็นที่ตั้งนะ เราคิดดูดีๆ นะ ตึกใหญ่กว่าสูงกว่าตึก สตง.ตั้งหลายสิบตึกที่กรุงเทพมหานครที่ปริมณฑล เค้าไม่พังทลายเหมือนตึกสตง. เพราะพอที่จะรับน้ำหนักได้ ไม่ใช่ไม้โก่งกินคอร์รัปชันนะ แต่เค้าโก่งกินคอร์รัปชันน้อยพอที่จะรับแผ่นดินไหวจากมณฑลทะเลประเทศพม่า ศูนย์กลางแผ่นดินไหวอยู่ที่เมืองมณฑลทะเลประเทศพม่าห่างไกลกันตั้งนับพันกิโล

นี่ให้เรามองเห็นในแง่มุมความไม่ถูกต้องนะ ชีวิตที่เอาความไม่ถูกต้องนำชีวิตมันก็ต้องพังทลายเหมือนตึก สตง.นี้แหละ

เราทั้งหลายถึงต้องเป็นผู้ละอายต่อบาปเกรงกลัวต่อบาป เห็นภัยในวัฏฏสงสาร รู้จักความคิดรู้จักอารมณ์เหมือนท่านพระอาจารย์ลี ธัมมธโร วัดอโศการาม สมุทรปราการ ท่านรู้จักความคิดการปรุงแต่งของตัวเอง ท่านรู้จักว่าความปรุงแต่งนี้มันคือวัฏฏสงสารนะ ท่านรู้จักความปรุงแต่ง เพราะความปรุงแต่งมันเป็นทุกข์อย่างยิ่ง

เอาตัวตนเป็นที่ตั้ง ชีวิตนี้ต้องพังทลายเหมือนตึก สตง. เพราะมันไม่ถูกต้อง มันก็ต้องพังทลายเหมือนตึก สตง. นี้แหละ

ตึก สตง.ที่อยู่กรุงเทพมหานครอยู่เมืองหลวงอยู่เมืองกรุง เป็นศูนย์รวมของประเทศ เหมือนสมองเป็นศูนย์รวมของร่างกาย เหมือนหัวใจเป็นศูนย์รวมของสรีระร่างกาย

สำนักงานตรวจเงินแผ่นดินที่บริหารประเทศ บริหารแผ่นดินไม่เข้าใจในการประพฤติกการปฏิบัติ เอาแต่ความรู้เอาแต่วิทยาศาสตร์เอาแต่ตัวเอาแต่ตนไปแก้แต่สิ่งภายนอก ไม่ได้แก้ตัวเองไปพร้อม ๆ กัน

การพัฒนาวิทยาศาสตร์มันต้องพัฒนาใจไปพร้อม ๆ กันมันถึงถูกต้องนะ พัฒนาทั้งภายนอกภายในด้วยความรู้ความเข้าใจให้ครบวงจร อริยมรรคองค์แปด ถึงเป็นความรู้ความเข้าใจ เพื่อการประพาสการปฏิบัติมันจะได้สมบูรณ์ สมบูรณ์ทั้ง กายวาจาใจกิริยามารยาทอาชีพด้วยความถูกต้อง

มันต้องรู้ธรรมรู้ปัจจุบันธรรม รู้ธรรมธรรมนุญนะ ถ้าเราไปจัดการแต่สิ่งภายนอก เราไม่ได้จัดการตัวเองมันก็ต้องพังทลายเหมือนตึก สตง.นี่นะ

การบริหารตัวเองบริหารบุคคลอื่น มันต้องรู้เข้าใจแล้วมีปิติมีความสุขมีเอกัคคตา ในการประพาสการปฏิบัติ เพื่อทำหน้าที่ของเราให้สมบูรณ์

ถ้าเรามีปิติมีความสุขมีเอกัคคตาในการประพาสการปฏิบัติมันก็มีความสุขอยู่แล้ว ด้วยความรู้ความเข้าใจ

เราต้องรู้จักการประพาสการปฏิบัติ ทั้งกายวาจาใจกิริยามารยาทอาชีพ เราต้องเน้นมาที่ตัวเราในการประพาสการปฏิบัติ เพื่อทำหน้าที่ของตัวเอง ให้มันสมบูรณ์ เราทั้งหลายจะไม่ได้พังทลายเหมือนตึก สตง.

ถ้าใครมีตัวมีตนบุคคลนั้นคือทุจรีตนะ เราทั้งหลายจะได้รู้ว่าทุจรีตนั้นคือตัวตนนะ ใครเอาตัวตนนำชีวิตบุคคลนั้นคือบุคคลที่ทุจรีต เราต้องรู้จักธรรมรู้จักธรรมนุญ ปัญหาต่าง ๆ นั้นมันอยู่ที่ทุจรีตนะ

การที่จะบริหารตัวเองบริหารบุคคลอื่นต้องยกเลิกทุจรีต ถึงจะเป็นนักบริหาร ตัวเองนักบริหารคนอื่นด้วยการรู้เข้าใจในการบริหารในการปฏิบัติ

ตำแหน่งที่เค้าแต่งให้เราเป็นลายลักษณ์อักษรเป็นตำแหน่งที่ให้เรามาเสียสละมารับผิดชอบโฟกัสในการประพฤติการปฏิบัติ ไม่ใช่ตำแหน่งที่ให้พวกเราทั้งหลายมาทจริตนะ

ให้ถือว่ามันเป็นตำแหน่งที่ทรงเกียรติมีเกียรติมีศักดิ์ศรี เอาตัวตนเป็นที่ตั้งมันจะมีเกียรติมีศักดิ์ศรีได้อย่างไร ถึงพวกเราทั้งหลายจะพากันใส่สูทผูกเนคไท ห้อยเหรียญตรา เป็นผู้ทรงเกียรติมันก็ไม่ใช่ผู้ทรงเกียรตินะ มันเป็นผู้ทรงความหลงต่างหาก ทรงความโง่ความหลงมกยต่างหากละ

เราทั้งหลายต้องรู้เข้าใจ ถ้าเราไม่รู้ไม่เข้าใจเราจะเข้าถึงบริสุทธิ์คุณ เข้าถึงธรรมบุญเข้าถึงรัฐธรรมบุญไม่ได้ เอาตัวตนเป็นที่ตั้งมันเป็นอบายมุขอบายภูมินะ มันตกอยู่ในภพภูมิของ ๓๑ ภพภูมิ

ในภพภูมิของวิภูฏสงสารนี้มีอยู่ ๓๑ ภพภูมิ ถ้าเราไม่รู้ไม่เข้าใจมันก็จะอยู่ในระนาบของ ๓๑ ภพภูมินี้แหละ

เค้าถึงมีศัพท์ว่าคน คนนี้หมายถึงตัวถึงตน หมายถึง ๓๑ ภพภูมินี้แหละ ภพภูมิที่เวียนว่ายตายเกิดมีทั้งหมด ๓๑ ภพภูมิ

เราต้องรู้เข้าใจ เราจะได้ประพฤติปฏิบัติ เราจะได้ย่ำต๊อกกับความหลงที่มีศัพท์ว่า “คน” คนนี้ความหมายหมายถึงความไม่รู้ไม่เข้าใจ ความไม่รู้ไม่เข้าใจนั้นมันจะวกวนอยู่ที่เก่า มันจะเป็นผู้ไม่มีศีลไม่มีสมาธิไม่มีปัญญา สัมผัสกับอะไรก็ไปกับสิ่งนั้น ๆ อยู่ในภพภูมินั้น ๆ

เราไม่รู้เราเข้าใจเราจะได้หยุดกฎมุนีนั้น ๆ ด้วยความรู้ความเข้าใจด้วยการประพฤติ การปฏิบัติ เพื่อเราทั้งหลายจะได้ว่างจากสิ่งที่มีอยู่ด้วยความรู้ด้วยความเข้าใจ ถ้าเราไม่รู้ไม่เข้าใจเค้าเรียกว่ามันหลง มันวุ่นในความหลงอย่างนั้น จิตใจวุ่น อย่างนั้นมันจะไปไหนไม่ได้ มันจะเป็นได้แต่เพียงคนเป็นได้แต่เพียงความหลง หัวใจของบุคคลนั้นมันจะอยู่ในระนาบแห่งความหลงหรือว่าหัวใจบ่อนคาสีโน เอาตัวตนเป็นที่ตั้งคือหัวใจบ่อนคาสีโน หัวใจบ่อนทำลายความถูกต้อง หัวใจบ่อนความหลง

ให้เรารู้เข้าใจ เราจะได้เห็นภัยในความไม่ถูกต้องเห็นภัยในวัฏฏสงสาร ด้วยปัญญาบริสุทธิ์คุณ ด้วยเข้าถึงความพอเพียงเพียงพอ พอใจยินดีมีปิติมีความสุข มีเอกัคคตาในการประพฤติการปฏิบัติ เพื่อเอาธรรมนำชีวิต เอาธรรมนำชีวิต หัวใจของเราทั้งหลายจะได้หยุดตอบายมุขอบายภูมิ

เราทั้งหลายถ้าเราไม่รู้ไม่เข้าใจ เราทั้งหลายจะพากันคิดว่า ความสุขทั้งหลาย ได้มาจากสิ่งที่อำนวยความสะดวกความสบายด้วยการพัฒนาวิทยาศาสตร์ อันนี้จริงอันนี้ถูกต้อง ความสุขทั้งหลายมันอยู่พัฒนาหลักเหตุผลหลักวิทยาศาสตร์

เราทั้งหลายต้องมีสัมมาทิฐิเราต้องมีความรู้ความเข้าใจพัฒนาวิทยาศาสตร์ ก็ต้องพัฒนาใจไปพร้อม ๆ กัน ถ้าเราพัฒนาวิทยาศาสตร์มันก็ยังเป็นนิติบุคคล ตัวตนอยู่

เราต้องพัฒนาใจไปพร้อม ๆ กันด้วยความรู้ความเข้าใจเราทั้งหลายนะ ถึงเป็นการพัฒนาครบวงจรด้วยความรู้ความเข้าใจ ถ้าไม่เข้าใจก็จะเอาความหลง นำชีวิตเอาวิทยาศาสตร์นำชีวิต

เราต้องเอาทั้งวิทยาศาสตร์เอาทั้งจิตใจไปพร้อม ๆ กันนะ

เราอย่าไปคิดว่าประเทศสิงคโปร์นั้นนะประเทศเล็ก ๆ เท่าอำเภอหนึ่งของเมืองไทยก็ได้ คำพัฒนาหลักเหตุผลหลักวิทยาศาสตร์เป็นหนึ่งในเอเชีย เพราะเค้าตั้งบ่อนคาสิโน มาเป็นส่วนหนึ่งของประเทศจีนเค้าก็รวยเพราะเค้าพัฒนาตามหลักเหตุผลตามหลักวิทยาศาสตร์

พวกเราทั้งหลายเมื่อมีปัญหาแล้วต้องรอบคอบนะ มีปัญหาแล้วต้องรอบคอบ อย่าลืมนะชีวิตของเรามันเป็นรายรับรายจ่ายนะ เราไปจับทางงูเดียวงูมันจะมากัดเรา งูพิษมันจะมากัดเรานะ การที่เราเอาหลักการอุดมการณ์มันดีแล้วถูกต้องแล้ว เราต้องมีหลักการมีอุดมการณ์แล้วก็มีอุดมธรรมนะ หลักการอุดมการณ์มันดีแล้วถูกต้องหลักเหตุผลหลักวิทยาศาสตร์นะ แต่ต้องไม่ทิ้งอุดมธรรมนะ

เราเอาตัวตนเป็นที่ตั้งเอาความรู้สึกที่เอาตัวเป็นที่ตั้งมันเป็นหลักการเป็นอุดมการณ์แล้วอุดมด้วยความหลงนะ

องค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าท่านให้เราเอาทั้งหลักการอุดมการณ์ แล้วก็ยกเลิกอุดมหลงนะ

ให้อาอุดมธรรมให้อาธรรมอาธรรมบุญมันถึงจะสมบูรณ์เข้าถึงความพอเพียง เพียงพอเข้าถึงความพอดี เราอยากได้มากมันก็ไม่มาก เราอยากได้น้อยมันก็ไม่น้อย เราต้องรู้จักความพอดีเข้าสู่ความสมดุลทั้งรายรับรายจ่าย

เหมือนองค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าเข้าถึงความพอเพียงเพียงพอเข้าถึงความพอดี การประสูติของพระพุทธเจ้าถึงเป็นวันเพ็ญ ๑๕ ค่ำ ตรีศัฐก็เป็นวันเพ็ญ ๑๕ ค่ำเสด็จดับขันธปรินิพพานก็วันเพ็ญ ๑๕ ค่ำ

เราต้องรู้เข้าใจในการประพณีการปฏิบัติ เราทั้งหลายจะได้รู้หลักการ
รู้อุดมการณ์แล้วก็อุดมธรรม เราอยู่ที่ไหนก็พากันปฏิบัติได้ เมื่อเรามีลมปราณ
มีอายตนะภายใน ๖ ภายนอก ๖ มีธาตุทั้ง ๔ ชั้นทั้ง ๕ อยู่ที่ไหนก็ปฏิบัติได้

ให้รู้เข้าใจมีปิติมีความสุขมีเอกัคคตาในการประพณีการปฏิบัติ

อย่าไปคิดด้วยอวิชาความหลงเอาแต่หลักการอุดมการณ์เอาแต่วิทยาศาสตร์นะ
ถ้าเรารวย รวยความหลงมันไม่ตื่นะ รวยความโง่หลงมงายเรียกว่ารวยไสยศาสตร์
มันไม่ตื่นะ ไม่ใช่ความดีมันไม่ใช่บารมีไม่ใช่ปัญญาบริสุทธิ์คุณนะ มันเป็นความหลงนะ

ให้เรารู้เข้าใจ อย่าไปคิดว่าทำไมเราโง่ไปตั้งหลายปี ประเทศสิงคโปร์ประเทศ
เคাঁเล็กนิตเดียวเคাঁตั้งบ่อนคาสีโนเคাঁรวยกัน ประเทศมาเก๊า ก็เหมือนกัน
เคাঁรวยกัน

ประเทศสิงคโปร์เคাঁมีหลักเหตุผลมีหลักวิทยาศาสตร์นะ เคাঁคิดว่าประเทศ
สิงคโปร์มันเล็กนิตเดียว จะทำเกษตรกรรมก็ไม่ได้ จะทำอุตสาหกรรมก็ไม่ได้
ถ้าเราตั้งบ่อนคาสีโนด้วยหลักเหตุผลหลักวิทยาศาสตร์ก็รวยได้ เพราะคนในนี้โลกนี้
มันคนมีความไม่ฉลาด เอาความหลงนำชีวิต เอาตัวตนนำชีวิตมันมีมาก
ถ้าเราตั้งบ่อนคาสีโน เราสามารถรวยได้ทางวัตถุ ด้วยเหตุผลทางวิทยาศาสตร์
เคাঁถึงพากันตั้งบ่อนคาสีโน จะเรียกบ่อนคาสีโนก็ได้หรือเรียกบ่อนแห่งความหลงก็ได้
มันคืออันเดียวกัน

ให้เรารู้เข้าใจ ประเทศไทยเราแผ่นดินกว้างใหญ่ไพศาลเราต้องรู้เข้าใจว่า
เราทั้งหลายอย่ายินดีในการเอาความหลงนำชีวิต อย่าไปยินดีในการเอาบ่อนคาสีโน
นำชีวิตนะ

พระพุทธเจ้าทุก ๆ พระองค์ ศาสดาทุกศาสนาเค้ามายกเลิกลบอนคาสีโนมายกเลิกลอบายมุขอบายภูมิ ให้เรารู้เข้าใจ ถ้าเรารู้เข้าใจ ทุกอย่างนะไม่มีปัญหา ปัญหาอยู่ที่เราไม่รู้ไม่เข้าใจนะ

เหมือนประเทศไทยของเรานี้แหละ โครงการยกเลิกเหล้ายกเลิกเบียร์ ยกเลิกสิ่งเสพติดยาเสพติดที่มันเป็นอบายมุขแห่งชีวิต ที่มันเป็นอบายภูมิแห่งชีวิต

เกือบร้อยปีของโครงการพากันประพฤติดุกปฏิบัติด้วยความไม่รู้ไม่เข้าใจ ตั้งอยู่ในความประมาท เอาความหลงนำชีวิตเอาความประมาทนำชีวิต มันก็ปฏิบัติไม่ได้ มันก็ยิ่งมากกว่าเก่า ไม่รู้ไม่เข้าใจ เอาความหลงนำชีวิต ความหลงก็เลยยิ่งใหญ่ใหญ่ยิ่ง

มันก็แก้ปัญหาไม่ได้ มันยิ่งมากทวีคูณ มันก็ไปของมันเรื่อย มากยิ่งกว่าเก่า ทวีคูณยิ่ง ๆ ขึ้นไปอีก

อย่างการสวมหมวกกันน็อกอย่างนี้แหละ มอเตอร์ไซด์เข้ามาในเมืองไทย ประเทศไทย ไม่ต่ำกว่า ๖๐ ปี ขณะนี้เวลานี้ก็ยังทำไม่ได้ เรื่องสวมหมวกกันน็อกนี้ ที่ให้ประชาชนผู้ขับขี่จักรยานยนต์เพื่อสะดวกในการสัญจรไปมา ได้ออกกฎหมาย บังคับตั้งแต่ปีพุทธศักราช ๒๕๒๕ ขณะนี้เวลานี้มันก็เป็นเวลาจนจะ ๕๐ ปีแล้ว ก็ยังพากันทำไม่ได้

ถ้าเรารู้เข้าใจว่า การทำอะไรตามใจตามอัธยาศัยนี้ไม่ได้ มันเป็นความเสียหาย ทั้งตัวเราและส่วนรวม มันไปไม่ได้ ชีวิตของเรามันไปไม่ได้นะ ชีวิตนี้มันพังทลาย เหมือนตึก สตง.ของเมืองไทยนี้แหละ

เราต้องเข้าใจ ทุกคนต้องเข้าใจ ไม่ใช่เข้าใจเฉย ๆ ต้องเข้าสู่ภาคประพัตติ
ภาคปฏิบัติ มีปิติมีความสุขมีเอกัคคตาในการประพัตติการปฏิบัติ ถ้าไม่อย่างนั้น
มันก็จะไปของมันด้วยความไม่ถูกต้องอย่างนี้แหละ

พูดอย่างนี้ให้พวกเราทั้งหลายพากันเข้าใจนะ นี่มันเป็นธรรมเป็นธรรมนุญเป็น
ปัญญาบริสุทธิ์คุณให้รู้เข้าใจ นี่เป็นความดีที่ประกอบด้วยปัญญา นี่คือธรรมนุญ
รัฐธรรมนุญ นี่เป็นความมั่นคงของชาติคือความเกิด ด้วยเหตุที่ถูกต้อง ไม่มีความผิด
ถูกต้องนะ ความถูกต้องหมายถึงบริสุทธิ์คุณ ไม่ใช่ตัวตน นั่นแหละคือความถูกต้อง
เป็นความมั่นคงของพระศาสนา ศาสนาคือธรรมนุญรัฐธรรมนุญ เป็นความมั่นคงของ
พระมหากษัตริย์นั้นได้แก่ปัญญาบริสุทธิ์คุณ ไม่ใช่ปัญญาเพื่อตัวตน ปัญญาบริสุทธิ์คุณ
นี่เป็นความหมายของพระมหากษัตริย์ พระมหากษัตริย์ทุก ๆ พระองค์ที่ขึ้น
ครองราชย์ถึงทรงทศพิศราชธรรม เอาทศพิศราชธรรมนำชีวิต คำว่าพระหมายถึงไม่มี
ตัวไม่มีตนให้เข้าใจ ถ้ามีตัวมีตนก็ไม่ใช่พระไม่ใช่ธรรมนุญไม่ใช่รัฐธรรมนุญ

นี่เป็นพระธรรมเป็นพระวินัย เป็นพระศาสนา เป็นพระมหากษัตริย์ ไม่ใช่ตัวไม่ใช่
ตน เป็นธรรมเป็นธรรมนุญ เพื่อให้เป็นหลักการอุดมการณ์อุดมธรรม ให้เรารู้ให้เข้าใจ
เราทั้งหลายจะได้พากันประพัตติปฏิบัติให้ถูกต้อง ทำให้ถูกต้อง จะได้ไม่พากันทำ
ความผิด เพื่อเข้าสู่ขบวนการแห่งความถูกต้องของรัฐธรรมนุญในการดำเนินชีวิต การ
ดำเนินชีวิตต้องไม่เอาความผิดดำเนินชีวิต

เราทั้งหลายพากันมีปิติมีความสุขในการประพัตติการปฏิบัติเพราะอันนี้เป็นวาระ
ที่ประเสริฐแล้ว เพื่อจะได้เป็นผู้ปฏิบัติดีที่ประกอบด้วยปัญญา เป็นผู้ที่มีปัญญา
ประกอบด้วยความดี

ตามโอวาทขององค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้า ว่าให้เราทั้งหลายเอาพระธรรม
เอาพระวินัย เอาความรู้ความเข้าใจ ตั้งอยู่ในความไม่ประมาท เอาความสงบ
คู่กับปัญญาไปพร้อม ๆ กัน ด้วยความรู้ความเข้าใจ เหมือนท่านหลวงปู่มั่นที่ให้โอวาท
ไว้ว่า

ความไม่ยั่งยืน เป็นสิ่งที่ยิ่งใหญ่และแน่นอนนะ

ความยิ่งใหญ่ คือความไม่ยั่งยืนนะ

ชีวิตที่ยิ่งใหญ่ คือชีวิตที่อยู่ด้วยทาน ศีล เมตตา และกตัญญู

ชีวิตที่ดีความดี อาจมิใช่ความยิ่งใหญ่ แต่ชีวิตที่ยิ่งใหญ่ ต้องอาศัยคุณธรรม
ความดีเป็นปัญญาบริสุทธิคุณเท่านั้น การระงับสังขารทั้งหลายด้วยความรู้ความเข้าใจ
เป็นความรู้คู่กับการประพฤติการปฏิบัติ นั่นแหละคืออริยมรรค เป็นหนทางที่ประเสริฐ
มีพระนิพพานตั้งแต่ในปัจจุบัน ไม่ต้องรอพระนิพพานเมื่อตายแล้ว ปัจจุบัน
ไม่มีพระนิพพาน อนาคตจะมีพระนิพพานได้อย่างไร ให้เรารู้เข้าใจเรื่องพระธรรม
พระวินัย พระธรรมพระวินัยที่เป็นสัมมาทิฐิ เพื่อหยุดวิภวสัญญาสงสารนั้นแหละ
คือพระนิพพาน ให้พวกเราเข้าใจในเรื่องพระนิพพาน ให้เข้าใจนะ
